

Polska i Polacy w Unii Europejskiej

Bibliografia:

- Źródło: *Traktat o Unii Europejskiej [Traktat z Maastricht]*, dostępny w internecie: <https://arslege.pl/traktat-o-unii-europejskiej/k78/> [dostęp 11.10.2023].

Polska i Polacy w Unii Europejskiej

Flaga RP i UE

Źródło: Michał Osmenda, licencja: CC BY-SA 2.0.

Waluta euro

Źródło: Avij, domena publiczna.

Ćwiczenie 1

Wymień elementy, które tworzą tożsamość narodową.

Polska i Polacy w Unii Europejskiej

Co potrafię?

- wyjaśniać, kiedy powstały Wspólnoty Europejskie i Unia Europejska;
- charakteryzować podstawy prawne funkcjonowania Unii Europejskiej;
- przedstawiać przebieg rozszerzania Wspólnot Europejskich do 1995 roku.

Nauczysz się

- wymieniać państwa, które przystąpiły do Unii Europejskiej po 1995 r.;
- wyjaśniać powody, dla których Polska przystąpiła do Unii Europejskiej;
- korzystania z praw, z których korzystają obywatele Unii Europejskiej, w tym Polacy.

Integracja europejska a Polska

Integracja polityczna i ekonomiczna państw jest jednym z najważniejszych procesów na kontynencie europejskim. W wyniku integracji w Europie Zachodniej powstała Unia Europejska.

Po II wojnie światowej Polska została wyłączona z procesów integracyjnych. Znalazła się bowiem w strefie wpływów Związku Socjalistycznych Republik Sowietkich (ZSRS), co skutkowało przejęciem pełni władzy przez partię komunistyczną (Polską

Zjednoczoną Partię Robotniczą, PZPR), wrogo nastawioną do integracji w Europie Zachodniej. Dopiero upadek władzy komunistycznej w 1989 r. stworzył możliwość suwerennego i swobodnego wyboru organizacji, do których Polska chciała należeć.

Integracja Polski z Unią Europejską to długoletni proces, który wymagał dostosowywania państwa do ekonomicznych i prawnych reguł zjednoczonej Europy.

Kryteria członkostwa w Unii Europejskiej, które musiały spełnić Polska i inne kandydujące państwa.

- stworzenie instytucji gwarantujących demokrację, praworządność, poszanowanie praw człowieka i mniejszości narodowych;
- posiadanie sprawnej gospodarki rynkowej zdolnej do konkutowania wewnątrz Unii Europejskiej;
- zdolność do wywiązywania się z zobowiązań dotyczących członkostwa, zwłaszcza unii politycznej oraz gospodarczo-walutowej.

Członkostwo było ważne dla Polski, ponieważ oznaczało:

- szansę na szybki rozwój gospodarczo-społeczny i zapewnienie dobrobytu, jakim cieszyły się państwa ówczesnej Europy Zachodniej;
- możliwość przyspieszenia przemian politycznych i ekonomicznych;
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i podkreślenia przynależności do szerszej wspólnoty cywilizacyjnej;
- zakorzenienie w Polsce wartości takich jak demokracja, państwo prawa, i poszanowanie praw człowieka oraz przyjęcie wysokich standardów w zakresie zdrowia, edukacji, warunków pracy czy środowiska naturalnego.

Polska prowadziła negocjacje z Unią Europejską od 1998 do 2002 r. Wraz z naszym krajem rozmowy o przystąpieniu rozpoczęły: Czechy, Węgry, Słowenia, Estonia oraz

Cypr, a także Słowacja, Litwa, Łotwa i Malta. W kolejnych latach do UE dołączyły: Bułgaria, Rumunia oraz Chorwacja.

Ważnym etapem przygotowania struktur unijnych do przyjęcia nowych członków było podpisanie tzw. traktatu nicejskiego.

Traktat z Nicei zmieniający Traktat o Unii Europejskiej (TUE) został podpisany 26 lutego 2001 r. Wszedł w życie 1 lutego 2003 r. po ratyfikacji przez wszystkie ówczesne państwa członkowskie. Głównym celem traktatu nicejskiego było umożliwienie sprawnego działania Unii Europejskiej po planowanym rozszerzeniu jej o państwa Europy Środkowej i Południowej.

Warunkiem koniecznym przystąpienia Polski do Unii Europejskiej było podpisanie traktatu akcesyjnego.

Definicja: akcesja

akcesja oznacza przystąpienie do czegoś

Traktat akcesyjny został podpisany w Atenach 16 kwietnia 2003 r. Polskę reprezentowali premier **Leszek Miller**, minister spraw zagranicznych **Włodzimierz Cimoszewicz** oraz szef Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej **Danuta Hübner** [czyt.: hibner]. Podpisanie traktatu akcesyjnego nie oznaczało automatycznego przystąpienia do Unii. Ważne traktaty podlegają tzw. ratyfikacji, czyli zatwierdzeniu przez upoważniony do tego organ państwa. W Polsce ratyfikacji dokonuje prezydent. W niektórych sytuacjach musi na to uzyskać zgodę albo od parlamentu, albo od społeczeństwa (referendum). Traktat akcesyjny uznano za przełomowe wydarzenie w historii Polski. Dlatego zdecydowano, że o przystąpieniu do Unii Europejskiej zadecyduje społeczeństwo w referendum.

Referendum akcesyjne w Polsce odbyło się 7 i 8 czerwca 2003 r. Zadano w nim pytanie: „Czy wyraża Pani/Pan zgodę na przystąpienie Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej?”. Odpowiedź „tak” wybrało 77,45%, a „nie” 22,55% głosujących. Frekwencja wyniosła 58,85%. Na tej podstawie Prezydent RP Aleksander Kwaśniewski

23 lipca 2003 r. ratyfikował traktat akcesyjny (Traktat o przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej).

Rzeczypospolita Polska (oraz Cypr, Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Słowacja, Słowenia, Węgry) stały się członkami Unii Europejskiej 1 maja 2004 r.

Rumunia i Bułgaria weszły do Unii Europejskiej w 2007 r. W 2013 r. do grona państw unijnych dołączyła Chorwacja.

” Traktat o Unii Europejskiej [Traktat z Maastricht]

Artykuł 9.

We wszystkich swoich działaniach Unia przestrzega zasady równości swoich obywateli, którzy są traktowani z jednakową uwagą przez jej instytucje, organy i jednostki organizacyjne. Obywatelem Unii jest każda osoba mająca obywatelstwo Państwa Członkowskiego.

Obywatelstwo Unii ma charakter dodatkowy w stosunku do obywatelstwa krajowego i nie zastępuje go.

Źródło: *Traktat o Unii Europejskiej [Traktat z Maastricht]*, dostępny w internecie: <https://arslege.pl/traktat-o-unii-europejskiej/k78/> [dostęp 11.10.2023].

Ćwiczenie 2

Wyjaśnij zasadę równości opisaną w art. 9 Traktatu z Maastricht.

Korzyści z integracji Polski z Unią Europejską

W 2004 r. obywatele polscy stali się obywatelami Unii Europejskiej. Tym samym nabyli prawo do:

- swobodnego przemieszczania się po terytorium Unii Europejskiej;
- głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego;
- ochrony dyplomatycznej innego państwa, członka Unii Europejskiej (gdy przebywają na terytorium państwa, w którym Polska nie ma swojego przedstawicielstwa);
- składania petycji do Parlamentu Europejskiego oraz do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich.

Dzięki uzyskanemu obywatelstwu Unii Europejskiej każdy obywatel naszego kraju może swobodnie przemieszczać się po całym jej terytorium, zarówno w poszukiwaniu pracy, jak i w celu zamieszkania w dowolnym unijnym państwie. Celem UE jest, aby zasada swobodnego przepływu osób funkcjonowała na jej terytorium w sposób prosty i efektywny.

Podróżowanie w UE

Podróżowanie w Unii Europejskiej

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Formalnie Wielka Brytania nie jest członkiem UE od 1 lutego 2020 roku. Irlandia Północna jako część obszaru celnego Zjednoczonego Królestwa, podlega ograniczonemu zestawowi unijnych przepisów regulujących unię celną oraz jednolity rynek towarów.

Integracja Polski z Unią Europejską przyniosła duże korzyści w sferze gospodarczej. Dynamicznie wzrasta eksport polskich towarów do państw unijnych. To wynik reguł jednolitego rynku promujących efektywnych dostawców dóbr i usług.

Dla zainteresowanych. Jak pamiętasz, ustanowienie wspólnego (jednolitego) rynku było głównym celem wspólnot europejskich. Rynek wewnętrzny, zwany też wspólnym lub jednolitym rynkiem, możemy zdefiniować jako przestrzeń bez granic wewnętrznych, w której ramach obowiązuje swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitału. Rynek wewnętrzny funkcjonujący w ramach Unii Europejskiej jest największym tego typu obszarem na świecie. Obejmuje ponad 500 mln obywateli, w tym także Polski.

Rynek wewnętrzny

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

SWOBODA PRZEPŁYWU TOWARÓW

Swoboda przepływu towarów oznacza zniesienie barier, takich jak cła i ograniczenia ilościowe, w odniesieniu do obrotu produktów.

SWOBODA PRZEPŁYWU KAPITAŁÓW

W ramach swobody przepływu kapitału państwa dążą do wyeliminowania wszystkich

ograniczeń w przepływie kapitału. Swoboda ta dotyczy m.in. inwestycji bezpośrednich, zakupu i sprzedaży nieruchomości w innych państwach członkowskich, zaciągania pożyczek oraz zakupu i sprzedaży papierów wartościowych.

SWOBODA PRZEPŁYWU OSÓB

Ważną zasadą wspólnego rynku jest swobodny przepływ pracowników. Elementami składowymi tej swobody są:

- prawo do osiedlenia się w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej;
- prawo do podejmowania pracy w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej;
- zakaz dyskryminacji ze względu na obywatelstwo w zakresie zatrudnienia, wynagrodzenia i innych warunków pracy i zatrudnienia.

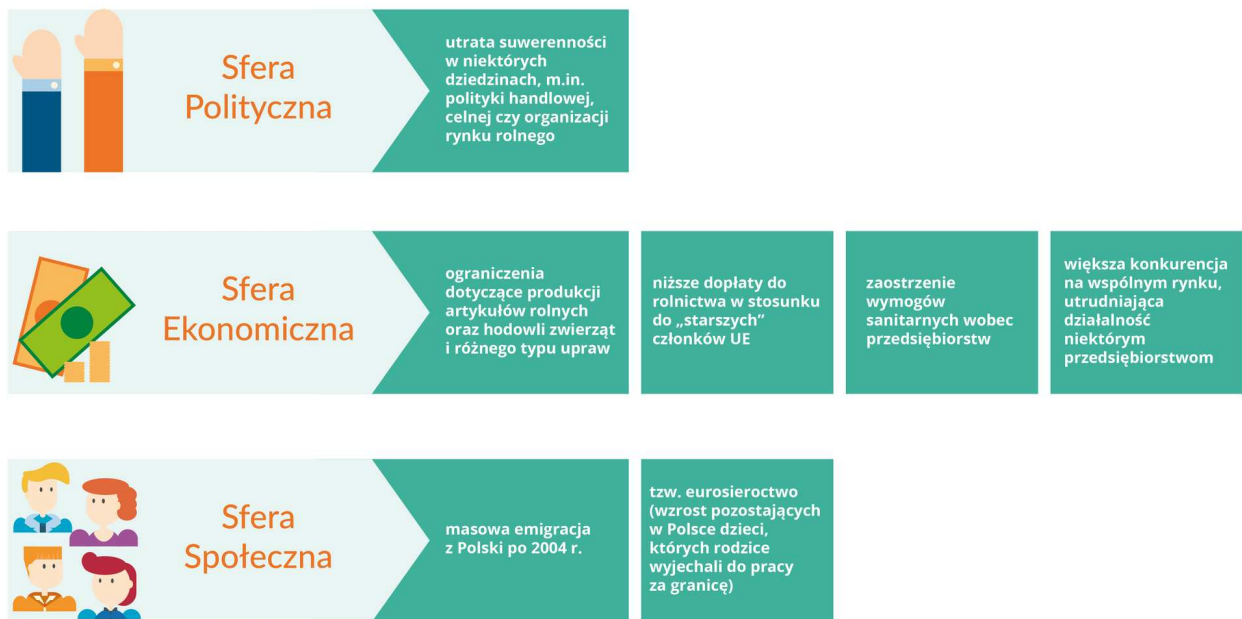
SWOBODA PRZEPŁYWU USŁUG

Podstawą wspólnego rynku jest także swobodny przepływ usług oraz wolność przedsiębiorczości. W praktyce oznacza to na przykład, że mamy prawo zakładać i prowadzić przedsiębiorstwa oraz świadczyć usługi na takich samych zasadach jak obywatele danego państwa (zakaz dyskryminacji ze względu na obywatelstwo).

Ważnym elementem wspomagającym funkcjonowanie rynku wewnętrznego jest tworzenie standardów wzajemnego uznawania dyplomów i kwalifikacji. Umożliwia to podejmowanie pracy i świadczenie usług zgodnie ze zdobytym w innym państwie członkowskim wykształceniem bądź nabytymi kwalifikacjami.

Koszty integracji Polski z Unią Europejską

Integracja z Unią Europejską i korzystanie z możliwości swobodnego przepływu osób rodzi koszty polityczne, społeczne i gospodarcze.

Koszty integracji Polski z Unią Europejską

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 1

Zapytaj bliskich, czy doświadczyli indywidualnych korzyści wynikających z przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Jeżeli tak, dowiedz się, na czym one polegały.

Polecenie 2

Poszukaj w środkach masowego przekazu (prasie, internecie) informacji o korzyściach i problemach polskiego rolnictwa, wynikających z przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.

Polecenie 3

Rozejrzyj się po swojej szkole i najbliższej okolicy. Odszukaj informacje świadczące o uzyskanym z Unii Europejskiej wsparciu ekonomicznym. Dowiedz się, na jakiego rodzaju inwestycje/działania zostały przeznaczone fundusze europejskie.

Fundusze unijne

Polska jest liderem pomocy unijnej. W latach 2014-2020 Unia Europejska przeznaczyła dla naszego państwa 82,5 mld euro.

Najważniejszym celem programów unijnych jest poprawa poziomu życia mieszkańców poprzez wzrost gospodarczy i wzrost zatrudnienia.

Głównym kryterium podziału środków finansowych Unii na państwa członkowskie jest poziom produktu krajowego brutto (PKB) na jednego mieszkańca.

Fundusze Europejskie na lata 2021-2027 to **72,2 miliarda euro** z polityki spójności oraz **3,8 mld euro** środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

Każde z państw należących do unii wpłaca składki (ich wysokość zależy od stopnia rozwoju gospodarczego). Fundusze wspierają słabiej rozwinięte regiony UE i likwidują

różnice w rozwoju gospodarczym krajów członkowskich oraz poziomie życia ludności w poszczególnych państwach.

W Polsce mamy następujące fundusze unijne:

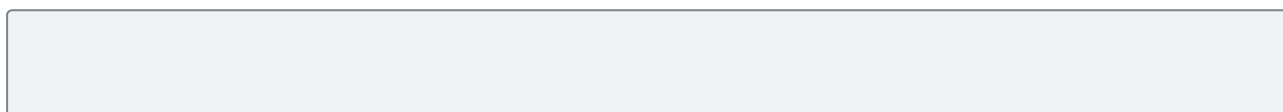
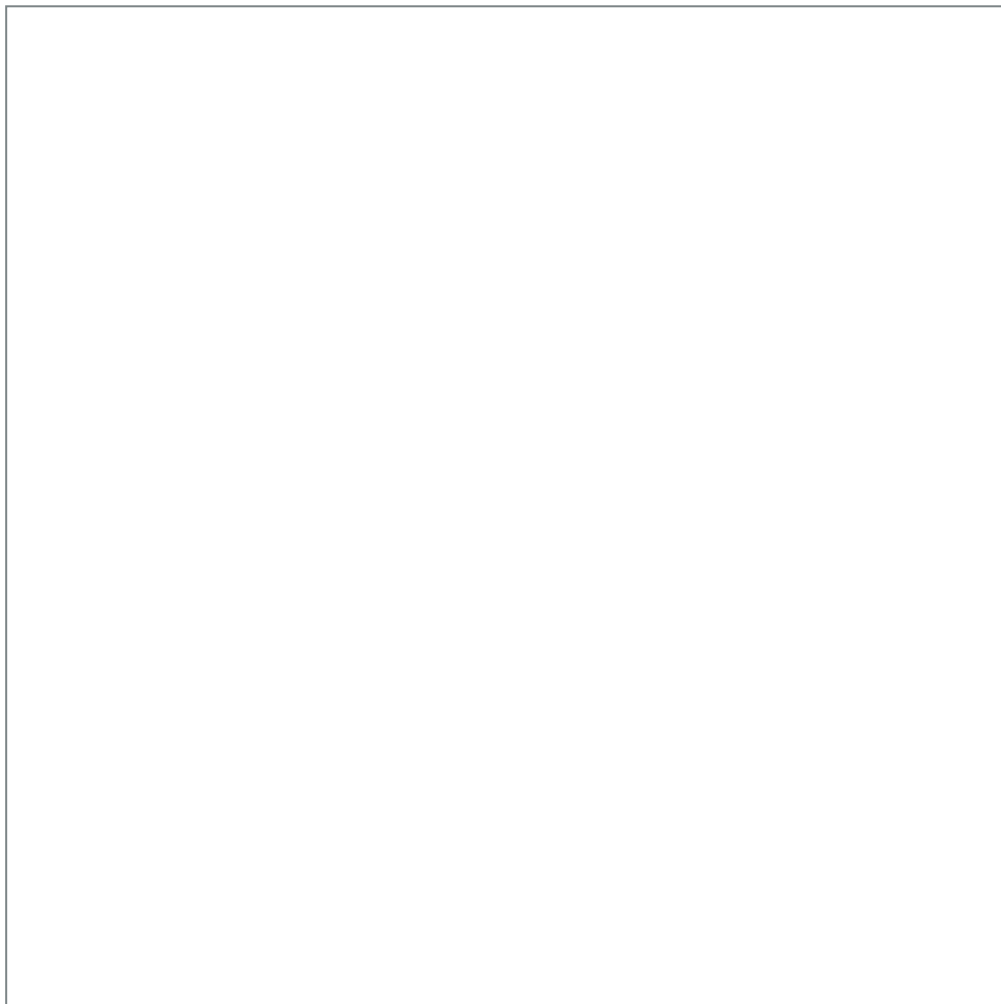
- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego;
- Europejski Fundusz Społeczny;
- Fundusz Spójności;
- Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury;
- Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

Na co przeznaczane są fundusze unijne?

- infrastruktura transportowa;
- ochrona środowiska;
- energetyka;
- kultura;
- edukacja;
- zatrudnienie;
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Ćwiczenie 3

Przygotuj ulotkę o sposobach wykorzystania funduszy unijnych w regionie. Podaj przykłady inwestycji i innych przedsięwzięć, które udało się zrealizować dzięki środkom z UE.

Podsumowanie

Polska stała się członkiem Unii Europejskiej 1 maja 2004 r. Osiągnęliśmy tym samym jeden z zasadniczych celów polityki zagranicznej. Przystąpienie Polski do UE

rozpoczęło nowy rozdział naszej historii najnowszej: współpracy w ramach jednej struktury z najbardziej rozwiniętymi państwami Europy Zachodniej, funkcjonowania w ramach jednolitego rynku i konieczności sprostania wielu trudnościom, jakie czekają nas w procesie integracyjnym.

Przydatne linki

<https://www.gov.pl/web/ue/polska-w-ue>

Ćwiczenie 4

Wskaż państwa, które w 2004 r. przystąpiły do Unii Europejskiej wspólnie z Polską.

☐ Słowenia

☐ Węgry

☐ Estonia

☐ Łotwa

☐ Cypr

☐ Białoruś

☐ Malta

☐ Mołdawia

☐ Słowacja

☐ Ukraina

☐ Czechy

☐ Litwa

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 5

Ułóż wydarzenia w kolejności chronologicznej.

Podpisanie traktatu w Lizbonie.

Podpisanie traktatów w Rzymie.

Obrady Okrągłego Stołu w Polsce.

Podpisanie traktatu w Nicei.

Podpisanie traktatu w Maastricht.

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 6

Dokończ zdanie na podstawie poniższych informacji.

Krzysiek prowadzi firmę remontową. Jego specjalnością jest renowacja zabytkowych budynków mieszkalnych. Od kilku miesięcy jego pracownicy remontują stare kamienice w kilku miastach europejskich: Brukseli, Strasburgu i Lizbonie.

Przedstawiona sytuacja ilustruje obowiązującą w Unii Europejskiej swobodę przepływu...

☐ kapitału.

☐ towarów.

☐ usług.

☐ osób.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 7

Pokoloruj państwa, w których działalność gospodarczą wykonuje firma z powyższego ćwiczenia. Pokoloruj elementy zgodnie z legendą.

- ☒ Państwo, w którym znajduje się Lizbona ●
- ☐ Państwo, w którym znajduje się Bruksela ○
- ☐ Państwo, w którym znajduje się Strasburg ○

